

ویژه کارکنان شهرداری‌ها، دهیاری‌ها و شوراهای اسلامی شهر و روستا

❖ مشاغل پر استرس :

طبق گفته انستیتو ملی سلامت، استرس شغلی از مواردی نشأت می‌گیرد که اهم آنها عبارتند از:

۱- ساعات کاری طولانی و بدون توقف

۲- کار کردن بدون دخالت در روند تصمیم‌گیری‌ها

۳- عدم امنیت شغلی و تغییرات پی‌در پی

۴- خطر فیزیکی .

با این حال بعضی از مشاغل، پر استرس‌تر از بقیه بوده و نیازمند افرادی می‌باشند با توانایی لازم برای تحمل استرس. این مشاغل عبارتند از :

۱- آتش‌نشانی : آتش‌نشانان که آماده گزارشات تلفنی هستند باید بتوانند برای کمک‌های اورژانسی با هر درجه‌ای از وخامت، از یک تصادف اتومبیل ساده تا انفجار مهیب پاسخگو باشند.

۲- پزشکان و پرستاران : این مشاغل چون اغلب با مرگ و زندگی افراد سر و کار دارند مسلماً استرس زیادی را متحمل می‌شوند. و

استرس و ایجاد بیماری :

اثرات روحی استرس : اضطراب ، تنش، عصبانیت ، افسردگی ، تحریک‌پذیری ، کاهش اعتماد به نفس، غم و اندوه ، ترس ، افزایش نگرانی.

اثرات جسمانی استرس : بیماری‌های قلبی و عروقی ، بیماری‌های گوارشی ، سردرد ، آسم ، دیابت ، کمردرد ، بیماری‌های پوستی ، افزایش ضربان قلب و تنفس، لرزش بدن ، تعریق شدید ، احساس خستگی و گرفتگی عضلانی، درد قفسه سینه ، کم‌اشتهایی و ضعف.

اثرات رفتاری : اعتیاد ، غیبت از کار، گوشه‌گیری، بی‌علاقگی نسبت به شغل.

عوارض و اثرات استرس در محیط کار

عوارض استرس شغلی در افراد مختلف متفاوت بوده و به عوامل بی شماری بستگی دارد مثل موقعیت و شرایط کاری مختلف - مدت زمان قرار گرفتن در معرض استرس و میزان استرس وارد شده به فرد. در زیر به برخی از عوارض فشار روانی در محیط کار اشاره خواهیم کرد :

۱- ناکامی : سد شدن راه رسیدن به هدف است که منجر به رفتارهای زیر می گردد:

بی علاقه‌گی : هنگامی که فردی به طور مداوم در شغلی با شکست مواجه می شود سعی می کند تلاش های خود را افزایش دهد ولی علی رغم این موضوع اگر باز هم شکست بخورد علاقه وی نسبت به کارش کاهش می یابد و همینطور پرخاشگری - خودکشی، تسلیم، دلیل تراشی

۲- کاهش رضایت شغلی : فشار روانی دارای اثر مستقیم بر رضایت شغلی افراد است . کارهایی که کم اهمیت و یکنواخت هستند و در آن ها فرد آزادی عمل زیادی ندارد و نتایج بازخورد نمی شود فشار روانی افزایش و رضایت شغلی کاهش می یابد.

استرس شغلی و نارضایتی از کار ۲ فاکتور عمده مرتبط با خطرات و اثرات زیان بار محسوب می گردند بر اساس آمار اعلام شده توسط سازمان بین المللی کار، هر ساله در حدود ۱۲۰ میلیون صدمه شغلی و ۲۱۰ هزار حادثه منجر به مرگ در محیط های کاری سراسر دنیا رخ می دهد.

۳- غیبت : غیبت از کار یکی از اثرات سازمانی مهم فشار روانی می باشد . تقریباً " همه محققان به وجود آن اتفاق نظر دارند .

۴- تصمیم گیری : در صورتی که افکار فرد تحت تاثیر فشار های روانی قرار گیرد کیفیت و کمیت تصمیمات وی نیز تحت تاثیر قرار خواهد گرفت.

۵- رفتارهای تهاجمی انفعالی : کارکنان گاهی برای تخلیه عصبانیت خود در محیط کارشان به رفتارهای غیرخوشونت آمیز دست می زنند. امروزه این رفتارهای کارکنان پرهزینه تر، زیرکانه و پیچیده تر شده است . از این جمله می توان به خرابکاری ها، دزدی و ویروس های کامپیوتری اشاره کرد که همه ساله میلیاردها دلار به اقتصاد جهانی ضرر می رساند.

۶- جریانات منفی : عصبانیت در محیط کار باعث شکاف بین کارکنان و ایجاد محیطی خصمانه می شود. نارضایتی یک فرد باعث کاهش رضایت شغلی دیگر کارکنان نیز خواهد شد که این مسئله باعث گسترش ناخرسندی در سازمان می شود .

پیشگیری و مدیریت استرس :

اقدامات روانشناختی مقابله با استرس : شامل روشهایی است که فرد می تواند آثار استرس را کاهش دهد. مانند شیوه های آرام سازی (آموزش تلقین به خود ،خونسرد بودن، ورزش ، تفکر ، عبادت، یوگا و...) یاد گیری مهارت های ویژه مورد نیاز در شرایط تنش زا.

اقدامات سازمانی : کاهش فشار و بار کاری، بهبود ارتباط سازمانی فردی و گروهی ، بهبود و تصحیح شرایط محیط کار، ایمنی و ارگونومی

اقدامات رفتاری فیزیولوژیکی : استفاده از خدمات مشاوره ای - ورزش کردن- تعامل و ارتباط خوب با دیگران- خواب کافی- نوشیدن آب کافی- وقت گذراندن با خانواده .

❖ مدیریت استرس در سازمان :

۱- طراحی مجدد شغل : هدف عمده طراحی مجدد شغل باید افزایش آزادی عمل به نحوی باشد که کارگر خود کارش را کنترل نماید .در صورتیکه طراحی مجدد شغل امکان پذیر نباشد چرخش شغلی می تواند فشار روانی را برطرف کند .

۲- هدف گذاری : فعالیت های هدف گذاری می تواند به مدیریت پیشگیری فشار روانی کمک کند . هدفهای روشن ، قابل اندازه گیری ، قابل مشاهده با محدوده زمانی معین و هزینه مشخص ،انگیزش کارکنان را بالا می برد ، ضمن آن که ابهام و تعارض در نقش را کاهش می دهد .

۳- حمایت اجتماعی : گفتگو با یک دوست یا شرکت در محفل دوستانه و بذله گویی در اوقات ترس و فشار روانی و یا مواقع تنهایی می تواند آرام بخش باشد داشتن روابط اجتماعی مناسب به افراد کمک می کند فشار روانی را بهتر مدیریت کنند.

۴ - مدیریت زمان : مدیریت زمان شخص را قادر می سازد فعالیت های کاری و اوقات فراغت خود را اولویت بندی نماید و فشار روانی ناشی از حجم کاری زیاد را به حداقل رساند .

۵ - انتظارات واقع بینانه : لازم است افراد انتظارات و توقعات واقع بینانه ای از خود ، کار ، شغل و اطرافیان خود داشته باشند .

هورمون استرس :

اپی نفرین (آدرنالین) یک هورمون و انتقال دهنده عصبی است این ماده در بروز واکنش جنگ و گریز (Fight or flight) سیستم عصبی موثر است. اثرات این ماده در بدن عبارتند از:

انقباض عروق و افزایش فشار خون

انبساط راه‌های هوایی

افزایش ضربان قلب و افزایش برون‌ده قلب

افزایش مصرف اکسیژن

انقباض عضلات شعاعی عنبریه و گشادی مردمک چشم

علائم عصبی همچون سردرد، احساس ناآرامی، لرزش و تپش قلب

عوارض جدی‌تر شامل خونریزی مغزی به علت افزایش سریع فشار خون

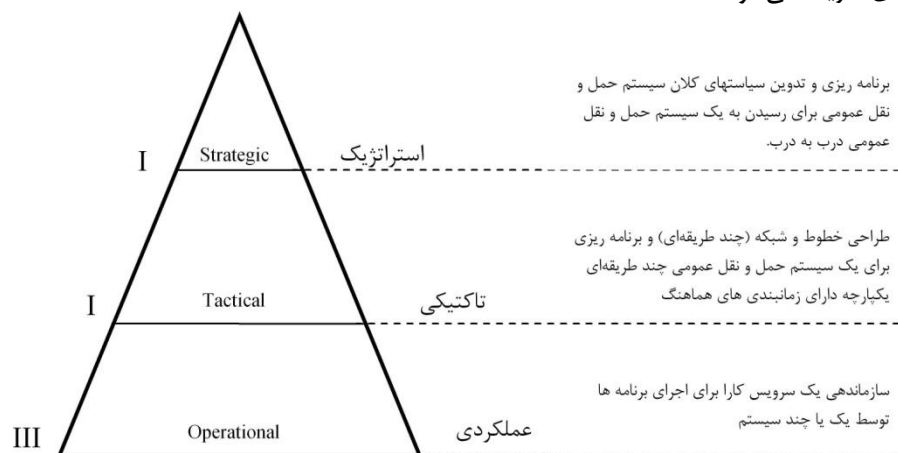

برنامه ریزی در سیستم اتوبوسرانی شهری

برنامه‌ریزی در سیستم‌های حمل‌ونقل عمومی و خصوصاً سیستم اتوبوسرانی شهری در ایران بنا به دلایل مختلفی تاکنون به صورت علمی مورد توجه قرار نگرفته است. اتوبوسرانی‌های کشور به صورت سنتی اداره می‌شوند و دغدغه مدیران آن همواره پابرجا نگاه داشتن سیستمی بوده که همواره از لحاظ بودجه با مشکلات روبرو بوده است. مدیران اتوبوسرانی آنچنان که باید، به دنبال افزایش کیفیت خدمات و جذب بیشتر مسافر نبوده‌اند. از طرف دیگر، ظرفیت سیستم به قدری پایین بوده که دلیلی برای افزایش کیفیت و جذب مسافر جدید وجود نداشته است و امکانات لازم نیز برای توسعه سیستم نیز مهیا نبودند. فقر منابع مطالعاتی و نبود کارشناسان خبره در زمینه برنامه‌ریزی سیستم‌های اتوبوسرانی شهری نیز امکان چنین برنامه‌ریزی‌هایی را به وجود نمی‌آورد.

در مطالعات حمل‌ونقلی ایران، وقتی سخن از برنامه‌ریزی شبکه اتوبوسرانی شهری به میان می‌آید، کلیه توجهات به سمت طراحی شبکه خطوط جلب می‌شود. به نحوی که می‌توان گفت سایر بخش‌های برنامه‌ریزی سیستم اتوبوسرانی به سادگی نادیده گرفته می‌شود. از سوی دیگر، بخش طراحی شبکه نیز به دلیل عدم اطلاع درست از نحوه اجرا و بدنه اجرایی اتوبوسرانی‌های کشور موفق نبوده است. گواه این ادعا این است که در هیچ‌کدام از شهرهای ایران (حتی کلان‌شهرها) شبکه‌های اتوبوسرانی طراحی شده توسط مشاوران حمل‌ونقلی اجرا نشده‌اند و شبکه‌هایی که به صورت دستی و سنتی طراحی گردیده‌اند، مشغول به فعالیت می‌باشند.

اگر بخواهیم چارچوب درست برنامه‌ریزی در سیستم‌های حمل‌ونقل عمومی و در راس آن‌ها، اتوبوسرانی شهری را بیان نماییم، باید ابتدا مدل مفهومی تامین خدمات حمل‌ونقل عمومی را بیان نماییم. در اتوبوسرانی تامین خدمات در سه سطح استراتژیک، تاکتیکی و عملکردی تعریف می‌شود.

مدل مفهومی تامین خدمات حمل و نقل عمومی

در سطح استراتژیک که توسط سیاستگذار کلان صورت می‌گیرد، سیاست‌های کلان در طراحی سیستم و برای تامین یک مجموعه خدمات مطلوب و یکپارچه تعریف می‌گردد. سیاستگذاری استراتژیک یک بحث بسیار مهم است که باید به درستی برای هر شهر با توجه به اهداف عالیه آن تعیین شود. این سیاستگذاری معمولاً یک بار و جهت یک دوره طولانی مدت برای شهر و سیستم حمل‌ونقل عمومی آن تعریف می‌گردد.

سطح دوم یا طراحی تاکتیکی توسط یک سازمان هماهنگ کننده حمل و نقلی صورت می‌گیرد. سازمانی که از لحاظ سلسله مراتب مدیریت بر کلیه طریقه‌های حمل و نقل عمومی نظارت داشته باشد و بتواند آن‌ها را با هم هماهنگ سازد. این سطح، وظیفه نظارت کلی بر سیستم‌های حمل و نقل عمومی را بر عهده دارد. طراحی شبکه خطوط حمل و نقل عمومی (انواع طریقه‌ها) و طراحی برنامه‌های زمان‌بندی هماهنگ میان طریقه‌های مختلف مهم‌ترین وظیفه و مسئولیت این سطح می‌باشد.

سطح سوم یا سطح عملکردی، وظیفه دارد برنامه‌هایی که در سطح دوم با توجه به اهداف تعریف می‌گردند را با کمترین هزینه و بهترین کیفیت ممکن انجام دهد. مدیریت و تخصیص ناوگان و خدمه، مهم‌ترین وظایف در این سطح به شمار می‌رود.

اگر بخواهیم سطوح تامین خدمات را با یک مثال تعیین نماییم، می‌توان فرض کرد که شهردار یک شهر یا شورای شهر یک سیاست‌گذاری کلان برای افق حمل و نقل شهر انجام داده‌اند. سطح سیاست‌گذاری می‌تواند بالاتر نیز باشد، همانند آنچه در برنامه‌های توسعه کشور تعیین می‌گردد. فرض کنید کلیات یک سیاست‌گذاری کلان به صورت زیر به تصویب مقامات سیاست‌گذار رسیده باشد:

- در افق ۲۰ ساله شهر ۵۰ درصد از سفرهای شهری به وسیله حمل و نقل عمومی انجام خواهد گرفت.
- آسایش و راحتی مردم در سفرهای با سیستم حمل و نقل عمومی در سطح قابل قبولی باشد.
- هزینه سفر به نحوی باشد که افراد سطح پایین جامعه نیز بتوانند استفاده نمایند.
- دسترسی مردم به سیستم در سطح مطلوبی باشد.

پس از این سیاست‌گذاری، یک سازمان هماهنگ کننده نظیر معاونت حمل و نقل شهرداری با انجام مطالعه و برنامه‌ریزی درمی‌یابد که از چه طریقه‌های حمل و نقل عمومی باید جهت تحقق اهداف استفاده کند و چه تغییراتی باید در شبکه خطوط و برنامه‌های زمان‌بندی فعلی ایجاد شود. خروجی این مرحله - که همان سطح تاکتیکی است - عبارت خواهد بود از: یک دسته خطوط جدید در قالب طریقه‌های مختلف حمل و نقل عمومی که طی مدت زمان مشخصی به بهره‌برداری برسند؛ تغییراتی که باید در خطوط فعلی انجام شود و برنامه زمان‌بندی که باید در خطوط قدیمی، جدید و اصلاح شده پیاده‌سازی گردد. برای اجرای چنین برنامه‌هایی معمولاً سناریوهای اجرایی برای افق‌های مختلف ایجاد می‌گردد. به منظور کنترل و تضمین ارائه خدمات، معمولاً در سطح تاکتیکی یک سیستم ارزیابی عملکرد طراحی می‌شود.

در سطح عملکردی، سازمان‌های مرتبط با حمل و نقل قرار می‌گیرند. سازمان‌هایی نظیر اتوبوسرانی، تاکسیرانی و مترو که مستقیماً وظیفه جابجایی مردم و سازمان‌هایی دیگر نظیر روابط عمومی‌ها و همچنین سازمان‌هایی که وظیفه آموزش، فرهنگ‌سازی و اطلاع‌رسانی را بر عهده دارند.

به عنوان نمونه، سازمان اتوبوسرانی وظیفه دارد که با کمترین حجم ناوگان ممکن و کمترین میزان پرسنل، خدماتی مورد نیاز را ارائه کند. در این سطح سازمان اتوبوسرانی باید به نحوی برنامه‌ریزی کند تا در عین اینکه در خطوط مشخص شده برنامه‌های زمان‌بندی اعزام ناوگان را رعایت می‌کند، از کمترین تعداد اتوبوس و پرسنل استفاده کند تا هزینه‌های عملکردی سیستم حداقل گردد.

ویژه کارکنان شهرداریها، دهیاریها و شوراهای اسلامی شهر و روستا

مزیت نسبی در اقتصاد (بخش اول)

مزیت نسبی به توانایی کشورها در تولید کالاها و خدمات با هزینه فرصت کمتر و نه الزاماً کمیت یا کیفیت بیشتر اشاره می‌کند. مزیت نسبی باعث می‌شود که حتی کشوری که در تولید تمام کالاها نسبت به سایر کشورها، توانمندی بیشتری دارد، آغاز به تجارت کند. در صورتی که بنگاه‌ها بتوانند کالای معینی را با هزینه فرصت کمتر یا قیمت پایین‌تری تولید کنند، نسبت به سایر تولیدکنندگان، از «مزیت نسبی» (Comparative Advantage) برخوردار هستند. در واقع، زمانی کشوری مزیت نسبی دارد که بتواند کالای معینی را نسبت به سایر کالاها در قیمت کمتری تولید کند. در تعریف مزیت نسبی تأکید بر مقایسه است. مفهوم مزیت نسبی برپایه هزینه فرصت انتخاب در دنیای کمیابی است. برای مثال، اگر زامبیا منابع خود را بر تولید مس متمرکز کند، نمی‌تواند نیروی کار، زمین یا منابع مالی‌اش را برای تولید کالاهای دیگر، مانند ذرت بکار بگیرد. در نتیجه، زامبیا فرصت خود را برای تولید ذرت از دست می‌دهد. زمانی که بنگاه‌ها قادر باشند یک کالا را با هزینه فرصت کمتری نسبت به سایر رقبا تولید کنند، از **مزیت نسبی** برخوردار هستند. به عبارت ساده‌تر، به این معناست که یک کشور می‌تواند یک کالا را نسبت به دیگر کشورها با هزینه کمتری تولید کند. این اصل بر مقایسه‌ی هزینه‌های تولید میان کالاها تأکید دارد. مزیت نسبی بر اساس مفهوم هزینه فرصت شکل می‌گیرد. هر کشور یا تولیدکننده باید تصمیم بگیرد برای تولید هر کالا، از چه منابعی باید صرف‌نظر کند. در دنیای واقعی، هر تصمیمی که گرفته می‌شود، به معنی از دست دادن فرصتی برای انتخاب‌های دیگر است.

تفاوت مزیت مطلق و نسبی

مزیت مطلق زمانی به وجود می‌آید که یک کشور یا تولیدکننده بتواند یک کالا را با استفاده از منابع کمتری نسبت به دیگران تولید کند. به عبارت دیگر، اگر یک کشور توانایی تولید بیشتر کالا با منابع کمتر نسبت به کشور دیگر داشته باشد، دارای مزیت مطلق

است. برای مثال، اگر کشوری مانند آمریکا بتواند با نیروی کار و منابع کمتر، کالاهایی مانند اتومبیل یا هواپیما تولید کند، این کشور دارای مزیت مطلق در تولید این کالاها است.

مزیت نسبی به توانایی یک کشور در تولید یک کالا با هزینه فرصت کمتر نسبت به دیگر کشورها اشاره دارد. حتی اگر یک کشور در تولید همه کالاها مزیت مطلق نداشته باشد، ممکن است در برخی کالاها مزیت نسبی داشته باشد. برای مثال، اگر کشوری مانند هند در تولید برنج مزیت مطلق داشته باشد، اما در تولید گندم هزینه بیشتری نسبت به کشوری مانند چین داشته باشد، هند در تولید برنج و چین در تولید گندم مزیت نسبی دارد.

در نهایت، تفاوت اصلی این است که مزیت مطلق به تولید بیشتر با منابع کمتر اشاره دارد، در حالی که مزیت نسبی به مقایسه هزینه‌های فرصت در تولید کالاها می‌پردازد.

اگر کشوری در تولید تمام کالاها مزیت مطلق داشته باشد چه اتفاقی رخ می‌دهد؟

این اتفاق در کشورهایی با درآمد بالا رخ می‌دهد که دارای نیروی کار به خوبی آموزش دیده، تجهیزات با فناوری پیشرفته و روزرسانی‌شده‌ترین فرایندهای تولید هستند. این کشورها که درآمد بالایی دارند، می‌توانند تمام کالاها را با منابع کمتری نسبت به کشوری با درآمد پایین تولید کنند.

تجارت در واقع همان مبادله سودمند مشترک است. حتی برای کشور دارای مزیت مطلق در تولید تمامی کالاها، تجارت می‌تواند برای طرفین همچنان، منفعت‌آور باشد، زیرا منافع بدست‌آمده، از تخصصی شدن در مزیت نسبی بوجود می‌آیند. برای مثال، برای تولید ۱۰۰۰ جفت کفش به ۴ نیروی کار آمریکایی نیاز داریم اما همان کار را ۵ نیروی کار، در مکزیک انجام می‌دهند. با یک نیروی کار آمریکایی می‌توان ۱۰۰۰ یخچال تولید کرد اما برای انجام همین کار به ۴ نیروی مکزیک نیاز است.

مزیت مطلق، به سادگی، میزان بهره‌وری نیروی کار را بین کشورهای مختلف می‌سنجد. برای مثال، اینکه برای تولید کفش در مکزیک به چه میزان منابع نیاز است، سئوالی مرتبط با مزیت مطلق است اما این پرسش از سوی مزیت نسبی به نحو متفاوتی طرح می‌شود. بجای مقایسه اینکه چه تعداد نیروی کار برای تولید کالایی معین مورد نیاز است می‌توان پرسید که برای تولید این کالا در این کشور چه میزان صرف‌نظر باید انجام دهیم.

مزیت نسبی، کالایی را شناسایی می‌کند که در آن مزیت مطلق تولیدکننده به صورت نسبی بیشتر یا «عدم مزیت مطلق کارایی» (Absolute Productivity Disadvantage) به صورت نسبی کوچک‌تر باشد. ایالات متحده آمریکا می‌تواند ۱۰۰۰ جفت کفش را با ۰٫۸ تعداد نیروی کار مورد نیاز برای تولید همین میزان کالا در مکزیک تولید کند اما برای تولید ۱۰۰۰ یخچال، می‌تواند این کار را با ۰٫۲۵ تعداد نیروی کار در مکزیک انجام دهد.

در نتیجه، مزیت نسبی ایالات متحده آمریکا که در آن مزیت مطلق کارایی تقریباً نسبت به همه‌جا بیشتر است در تولید یخچال و مزیت نسبی مکزیک - که عدم مزیت مطلق کارایی آن حداقل باشد - در تولید کفش است.

تجارت با نفع دو طرف و در نظر گرفتن مزیت نسبی

وقتی کشورها تولید کالاهای با مزیت نسبی را افزایش می‌دهند و با یکدیگر تجارت می‌کنند، هر دو کشور می‌توانند از این تجارت منتفع شوند. در اینجا نیز، منحنی امکانات تولید ابزاری کاربردی برای نشان دادن این منفعت است.

اسکن کنید

URPC.IR

تجهیزات شهری منظر خیابانی (پیاده رو)

عناصر منظر سازی خیابانی

اجرا

طرح‌های منظر خیابان را می‌توان به صورت کامل و یا مرحله‌بندی شده به اجرا درآورد. برای پروژه‌های منظر سازی خیابان که در مقطع زمانی معینی به صورت کامل اجرا می‌شوند، وجود نقشه‌های اجرایی تهیه شده به وسیله طراح شهری یا معمار منظر دارای مجوز، ضروری است. در پروژه‌های مرحله‌بندی شده و طرح‌های منظر سازی خیابان که با تکیه بر بخش خصوصی و بر پایه سوددهی تدوین می‌شوند، علاوه بر نقشه‌های اجرایی، به دستورالعمل‌های طراحی و نمودارهای اجمالی از عناصر مجاز در خیابان نیاز است. در بسیاری از جوامع، حکومت محلی هزینه این گونه پروژه‌ها را از محل ارزش افزوده تجاری، از کسبه مجاور خیابان دریافت می‌کند.

تجهیزات فضاهای شهری

طراحی ساختمان‌ها را می‌توان به معماران و طراحی راه‌ها را به مهندسان سویل واگذار کرد؛ اما مسئولیت طراحی پهنه بدون صاحبی که در این میان قرار دارد نامشخص و نابسامان است. با وجود این، طراحی فضاهای شهری با تمامی تسهیلات و تجهیزات، محیط مناسبی برای زندگی و فعالیت شهری فراهم می‌آورد.

از چند دهه پیش تاکنون بار دیگر خیابان به عنوان فضایی برای زندگی - نه صرفاً محلی برای عبور و مرور وسایط نقلیه - مطرح شده است؛ این نگرش را می‌توان از برخی جهات بازگشت به شیوهی استفاده از خیابان‌ها پیش از تسلط اتومبیل دانست. اهمیت طراحی مناسب عناصر منظر خیابان که خصلت ویژه خیابان را بدان باز می‌گرداند، امری است که دوباره کشف شده است. در نهایت این تجهیزات همه‌جا با بر کیفیت خیابان‌ها می‌افزاید و یا از آن‌ها می‌کاهد.

در ابتدا این اجزای مختلف تجهیزات خیابانی به شیوه‌ای ناهماهنگ طراحی می‌شدند. این وضع را تنوع مواد جدید و خیم‌تر کرد. اما با ظهور طرح‌های احیای شهری؛ نظیر خیابان‌های پیاده، معابر ساحلی و نواحی تاریخی، توجه بیشتری به اهمیت طراحی منظر خیابانی از جمله سنگ‌فرش و تجهیزات خیابانی معطوف شده است.

صحنه‌ی خیابان‌های معاصر با به هم ریختگی فراوان اثاثیه و تجهیزات پدیده‌ای نسبتاً جدید است؛ اگر به یکی از عکس‌های قدیمی نگاه کنید در آن معدودی تیر برق، نیمکت، یک فواره آب و تعداد محدودی تابلو علامت در نمای طبقه همکف ساختمان‌ها مشاهده می‌کنید. به تدریج تأسیسات مختلف روشنایی سرد و بی‌احساس (فلورسنت) خیابان و توقف‌سنگ (پارکومتر)‌ها همراه با انبوهی از آگهی‌ها و علایم تبلیغاتی برای جلب توجه مردم ظاهر شدند. ظرف‌های پلاستیکی و یک‌بار مصرف، فرهنگ دور ریختن خود ظرف

و در نتیجه سطل‌های زباله را به همراه آورد که در همه‌جا به چشم می‌خورد. در ادامه به مهمترین نکات در زمینه طراحی تجهیزات شهری اشاره میشود:

• هویت بخشی در طراحی منظر خیابانی (منظر شهری)

اثاثیه و تجهیزات خیابانی در هویت بخشیدن به یک مکان با ایجاد یا اصلاح فضاهای شهری کمک مؤثری می‌کنند؛ برای مثال: با استفاده از آب‌نما می‌توان یک کانون ایجاد کرد و ورودی‌ها و لبه‌ها را از طریق مکان‌یابی درست تیرهای چراغ‌برق و درختان مشخص نمود.

پروژه‌های احیای فضاهای شهری، چه بزرگ، چه کوچک و چه به صورت طرح‌های پیاده‌سازی یا تعریض پیاده‌روها، فرصت‌هایی برای طراحی مجدد و همه‌جانبه اثاثیه خیابانی فراهم می‌آورند. اصلاح روسازی خیابان‌ها و اثاثیه آن‌ها به نوبه خود تأثیر متقابل بر املاک مجاور باقی می‌گذارد و انگیزه‌ای برای مردم ایجاد می‌کند تا کیفیت ساختمان‌های خود را بهتر کنند و به محیط خویش مباحثات نمایند.

• ملاحظات طراحی

انتخاب و استقرار عناصر تجهیزات خیابانی، طبق سنت توسط مهندسان و اغلب به شیوه خاصی انجام می‌گیرد و در نتیجه هیچ‌گونه انجام طراحی ویژه‌ای در آن‌ها به چشم نمی‌خورد. اقلام و اجناس اغلب با توجه به هزینه پایین آن‌ها انتخاب شده و توجهی به مناسب بودن، دوام و امتیازهای زیبایی‌شناختی آن‌ها نمی‌شود و بیشتر بیانگر نگرشی مصلحت‌گرایانه است تا روش طراحی سنجیده. از سوی دیگر در برخی مکان‌ها، تلاش‌های مضحکی صورت می‌گیرد تا از اثاثیه و تجهیزات عهد گذشته تقلید کنند. این کار ممکن است در برخی پروژه‌های مرمت نواحی تاریخی معنی‌دار باشد؛ اما استفاده از آن در فضاهای خیابانی معاصر بیهوده است. مسأله دیگر گرایش به افراط در طراحی منظر خیابانی و خلق صحنه‌های تصنعی است. تجهیزات خیابانی خوب، نظیر بناهای خوب، باید خودانگیخته باشد و چنان به نظر رسد که گویی همیشه به این خیابان تعلق داشته است. در این زمینه استفاده از مواد طبیعی مانند چوب، سنگ، سفال و... از لحاظ بافت و رنگ بسیار مطلوب‌تر از مواد پلاستیکی است.

• تجهیزات خیابانی هماهنگ

طراحی و نصب بیشتر عناصر مبلمان و اثاثیه خیابان در حوزه مسئولیت اداره‌ها و سازمان‌های مختلفی، مانند: مخابرات، برق، آب، راهنمایی و رانندگی و شرکت واحد اتوبوسرانی قرار دارد که در نتیجه‌ی آرایش ناهماهنگی در خیابان به وجود می‌آورند. مسأله تنها تنوع عناصر نیست، بلکه شیوه‌ی توزیع آن‌ها در سطح خیابان نیز اهمیت دارد.

بنابراین، در ابتدا همکاری میان ادارات و سازمان‌های گوناگون لازم است تا بتوان تعداد و انواع عناصر را به میزان معقولی رسانید. روش منطقی عبارت است از: طراحی مجموعه‌ای از عناصر تجهیزات خیابانی که در آن هر جزء، نظیر یک علامت، سطل آشغال یا چراغ، از جزئیات تزئینی و پایه طراحی مشابهی برخوردار باشد.

یکی از بزرگ‌ترین منافع حاصل از سیستم طراحی هماهنگ اثاثیه خیابانی، سهولت بیشتر گردآوری عناصر مختلف در کنار هم است. در این حالت سایبان ایستگاه اتوبوس یا یک کیوسک تلفن می‌تواند تکیه‌گاهی برای اجزای دیگر، نظیر روشنایی، علایم،

نیمکت‌ها و یا تلفن باشد. طراحی تجهیزات خیابانی نباید به‌عنوان بخشی جدا از طراحی فضاهای شهری تلقی شود، بلکه باید به‌مثابه‌ی شکل‌دهنده‌ی منظر خیابانی و شهری در مقیاس وسیع موردنظر قرار گیرد. چنانچه مضمون طراحی تجهیزات خیابانی بخشی از مضمون کلی طراحی شهری باشد، به شهر انسجام و وضوح می‌بخشد و مطلوب‌تر است. بنابراین، عناصر تجهیزات خیابانی را نباید به‌صورت منفرد و مجزا مورد بررسی و مشاهده قرار داد، بلکه باید آن‌ها را به‌عنوان بخشی از یک سیستم هماهنگ تجهیزات خیابانی نگریست که در آن همه اجزا به‌طور هماهنگ مورد توجه قرار می‌گیرند و ارتباط مناسبی با ساختمان‌های پیرامون خود برقرار می‌سازند. از این رو، حتی در طراحی کوچک‌ترین عناصر خیابانی، نباید منظره کلی و فراگیر را فراموش کرد.

اصول اولیه در طراحی فضای سبز

اصول طراحی

اصول خاص طراحی فضای سبز

درختان، درختچه‌ها، پیچ‌های زینتی، گیاهان پوششی و گل‌های یک‌ساله و چند ساله غالباً مهم‌ترین عناصر در محوطه سازی و طراحی فضای سبز به شمار می‌روند. انتخاب، بکارگیری و نگهداری از این گیاهان سه عامل اساسی در کارایی فضای سبز هستند که باید همواره توسط طراح مورد توجه قرار گیرند. بنابراین نکته بسیار مهم در طراحی فضای سبز انتخاب گیاهی است که بتواند بیشترین کارایی ممکن را با حداقل نیاز به نگهداری فراهم آورد. نکته دیگر استفاده از گیاهان مناسب با توجه به نیازهای مختلفی است که طراح با آن روبروست در فرایند طراحی و کاشت، توجه به نوع گیاهان و نحوه قرار گرفتن گیاهان نسبت به یکدیگر در جهت رسیدن به یک طرح زیبا و کاراً ضروری به نظر می‌رسد.

بطور کلی می‌توان نکات زیر را برای طراحی کاشت در محوطه سازی در نظر گرفت:

۱- اصل گزینش و نوع فضای سبز

اولین گام برای جهت دادن تفکر یک طراح برای ایجاد یک محوطه کاربری آن محیط است. اینکه طراح بداند از کدام سبک و نوع باغ سازی تبعیت خواهد کرد و این سبک را نیز باید بر اساس یک دلیل منطقی که می‌تواند عملکرد محوطه، اقلیم منطقه، فرهنگ و... باشد؛ انتخاب نماید. به عنوان مثال طراح برای محوطه یک ساختمان اداری سبک منظم (formal) و برای یک مهد کودک سبک نامنظم (informal) را انتخاب کرده و بر اساس آن نوع باغسازی را انتخاب می‌نماید.

۲- انتخاب بهترین مقیاس گیاهان

گیاهان را از لحاظ حداکثر رشد به چند دسته تقسیم می‌کنند. درختان بلند، درختان متوسط، درختان کوتاه، درختچه‌ها، پیچ‌ها، گل‌ها و گیاهان پوششی. این که با در نظر گرفتن سن بلوغ گیاه، چقدر از سطح زمین فاصله خواهد گرفت ارتفاع نهایی رشد گیاه مشخص می‌شود. با شیوه‌هایی مانند هرس و کنترل آبیاری و کود دهی می‌توان این حداکثر رشد را تغییر داد. با در نظر گرفتن اینکه نهال ۱ متری کاشته شده در سال‌های آینده درختی تنومند خواهد شد باید گیاهان را انتخاب و جا گذاری نمود.

۳- ایجاد غالبیت در طرح با تغییر نسبت مقیاس فضای سبز به مقیاس معماری

گاه هدف ما از طراحی خرد و کوچک جلوه دادن ساختمان‌ها و تاکید بر طبیعت است که اکثراً در سبک‌های غیر رسمی و طبیعت گرا بکار می‌رود و گاه احتیاج داریم بر ساختمان و بنای معماری تاکید کنیم و طبیعت را در برابر آن خرد و ناچیز جلوه دهیم که در محوطه بناهای تاریخی و آرامگاه‌های مقدس به چنین عملی احتیاج داریم. به عنوان مثال می‌توان در محوطه سازی یک شهرک مسکونی کاشت درختان بلند و گیاه کاری متراکم و نسبت زیاد فضای سبز نسبت به سطح زیربنای ساختمان‌ها محیط خشک و سرد یک شهرک بتنی را به محوطه ای سر سبز و زیبا تبدیل نماید، بر قیمت خانه های مجتمع بیفزاید و باعث آرامش و شادابی ساکنین

شود ولی همین عملکرد یعنی ایجاد یک فضای سبز پر دارو درخت و متراکم در کنار یک اثر باستانی مانند برج آزادی تاکید بر ساختمان را از بین برده و در نگاه اول دید را به خود متوجه می سازد جلوه اثر را می زداید. از سوی دیگر برج در کنار یک گیاه بسیار کوتاه مانند چمن بلند تر و با ابهت تر جلوه میکند تا در کنار یک درخت چنار بلند قامت. بنابر این انتخاب مقیاس طولی و عرضی و ارتفاعی فضای سبز هوش و ذکاوت طراح را می طلبد که اقلیم و کاربرد و فرهنگ جامعه را بشناسد و درست تصمیم گیری نماید.

۴- بزرگنمایی فضا با بهره گیری از فنون طراحی کاشت

بزرگنمایی فضا را از طرق مختلفی می توان انجام داد .

- از طریق قرار دادن درختان بلند در پس زمینه، درختان متوسط قامت در میان زمینه و درختچه‌ها و گل‌ها و گیاهان پوششی در پیش زمینه

- از طریق قراردادن درختان با بافت نرم و سبک در پس زمینه و درختان متوسط بافت در میان زمینه و درختان با بافت خشن در پیش زمینه

- قرار دادن رنگ‌های گرم در پیش زمینه و رنگ‌های سرد در پس زمینه

۵- انطباق نیازهای گیاهان با شرایط محیطی

استفاده از گیاهانی که با شرایط طبیعی و امکانات موجود تناسب و سازگاری ندارند تنها سبب شکست طرح می شود و در صورتی که این اصل رعایت نشود هزینه نگهداری به طور سر سام آوری بالا خواهد رفت و با این وجود نتیجه مطلوب بدست نخواهد آمد.

۶- اصل زمینه سازی طرح با عناصر موجود در محیط

باید افق دید بیننده از همه جهات بررسی شود و آنچه در زمینه و انتهای دید او قرار می گیرد از نظر طراح دور نماند. مثلا اگر انتهای طرح یک کوه در پس زمینه وجود دارد عناصر می تواند بر آن تاکید کنند تا دید به سوی کوه جلب شود و اگر ساختمان‌های با جلوه بد در پس زمینه است گیاهان باید نظر بیننده را به سوی دیگر متوجه کنند یا منظر زشت را حتی المقدور بپوشانند.

۷- در نظر گرفتن ارتفاع نهایی گیاهان و چیدمان کاشت آنان بر اساس نوع محیط

مثلا درختان بلند مزاحم سیم‌های برق نشوند و یا جلوی پنجره‌ها را نپوشانند و مانع وود نور نشوند. یا بر درخت دیگر سایه نیاندازند و مانع رشد درختان کوتاه‌تر نشوند.

از دیگر اصولی که می توان بطور گذرا به آنان اشاره کرد می توان به موارد زیر اشاره کرد:

- طراحی معابر و ایجاد سادگی و زیبایی و کارایی در محل های عبور
- بکار گیری درختچه هایی که جاذب حشرات نیستند در کنار پنجره ها
- تنظیم طرح کاشت با توجه به دید کاربر
- بهره گیری از خزاندارها به عنوان پس زمینه
- بزرگنمایی ساختمان های کوچک در پارک ها

- عدم تداخل محیط موثر درختان با یکدیگر (منظور از محیط مؤثر درخت محدوده گستره نهایی تاج درخت است).
 - توجه به منظرسازی چهار فصل محوطه
 - تغییر گیاهان پوششی در مناطق مختلف محوطه برای تعریف فضاها
 - جابجایی درختان کهنسال
- کاشت درختان جوان موجب جوان شدن پارک می گردد اما چند سالی طول می کشد که فضای مورد نظر فرم طبیعی به خود بگیرد و از دیگر سو بسیاری از درختان در نقاط مختلف شهر دارای رشد زیادی بوده و گاهی موجب تاریک شدن یک خیابان یا پارک می شوند. لذا می توان درختان ۲-۸ ساله را از فضاهای مختلف شهر به پارک های جوان تر منتقل کرد.

ویژه کارکنان شهرداری ها و دهیاری ها و شوراهای اسلامی شهر و روستا

۲۱ مرداد؛ روز ملی دریای خزر (دریای خزر؛ میراث طبیعی ارزشمند و مسئولیت مشترک ما)

دریای خزر به عنوان بزرگ‌ترین پهنه آبی بسته جهان، یکی از ارزشمندترین سرمایه‌های طبیعی ایران و کشورهای منطقه محسوب می‌شود. این دریا با وسعتی بالغ بر ۳۷۰ هزار کیلومتر مربع، علاوه بر اهمیت زیست‌محیطی، نقش مهمی در اقتصاد، معیشت جوامع محلی، امنیت غذایی، گردشگری و توسعه پایدار مناطق ساحلی ایفا می‌کند. به همین دلیل ۲۱ مرداد ماه به عنوان «روز ملی دریای خزر» نامگذاری شده است تا فرصتی برای افزایش آگاهی عمومی نسبت به اهمیت این اکوسیستم منحصر به فرد و ضرورت حفاظت از آن فراهم شود.

دریای خزر تنها یک پهنه آبی نیست، بلکه مجموعه‌ای از اکوسیستم‌های به هم پیوسته شامل سواحل، تالاب‌ها، رودخانه‌های منتهی به دریا، جنگل‌های ساحلی و زیستگاه‌های ارزشمند آبی و خشکی را در بر می‌گیرد. این اکوسیستم گسترده، زیستگاه هزاران گونه گیاهی و جانوری است که برخی از آنها تنها در دریای خزر یافت می‌شوند و از ارزش حفاظتی بالایی برخوردارند.

یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های دریای خزر، تنوع زیستی غنی آن است. گونه‌های مختلف ماهیان، پرندگان مهاجر، پستانداران دریایی و آبزیان دیگر در این پهنه آبی زندگی می‌کنند. ماهیان خاویاری که شهرت جهانی دارند، از شناخته‌شده‌ترین گونه‌های ارزشمند دریای خزر هستند. خاویار ایرانی سال‌ها به عنوان یکی از محصولات ممتاز جهان شناخته شده و بخشی از هویت اقتصادی و فرهنگی مناطق شمالی کشور را شکل داده است.

تالاب‌های ساحلی خزر نیز از مهم‌ترین زیستگاه‌های طبیعی کشور محسوب می‌شوند. این تالاب‌ها هر ساله میزبان میلیون‌ها پرند مهاجر هستند که از نقاط مختلف جهان به ایران سفر می‌کنند. حضور این پرندگان نشان‌دهنده اهمیت جهانی اکوسیستم دریای خزر و نقش آن در حفاظت از تنوع زیستی بین‌المللی است.

دریای خزر علاوه بر ارزش‌های طبیعی، نقش مهمی در تأمین معیشت جوامع محلی دارد. هزاران نفر از ساکنان روستاها و شهرهای ساحلی از طریق فعالیت‌هایی همچون صیادی، گردشگری، کشاورزی و خدمات وابسته به دریا امرار معاش می‌کنند. سلامت این اکوسیستم ارتباط مستقیمی با رفاه اقتصادی و اجتماعی ساکنان منطقه دارد.

با وجود این اهمیت، دریای خزر در سال‌های اخیر با چالش‌های متعددی روبه‌رو شده است. آلودگی ناشی از ورود فاضلاب‌های شهری و صنعتی، تخلیه پسماندها، ورود آلاینده‌های کشاورزی، کاهش ذخایر آبزیان، صید غیرمجاز، تخریب زیستگاه‌های ساحلی و آثار تغییرات اقلیمی از جمله مهم‌ترین تهدیدهای پیش روی این اکوسیستم ارزشمند به شمار می‌روند.

یکی از نگرانی‌های جدی، ورود حجم قابل توجهی از زباله‌ها به رودخانه‌ها و در نهایت دریای خزر است. بخش زیادی از این پسماندها شامل مواد پلاستیکی هستند که سال‌ها در محیط باقی می‌مانند و می‌توانند سلامت آبزیان و سایر موجودات زنده را تهدید کنند. بسیاری از گونه‌های جانوری به دلیل بلعیدن پلاستیک‌ها یا گرفتار شدن در پسماندهای رها شده آسیب می‌بینند.

تغییرات اقلیمی نیز به یکی از چالش‌های مهم دریای خزر تبدیل شده است. تغییر الگوی بارندگی، افزایش دما و نوسانات سطح آب می‌تواند ساختار اکولوژیکی این دریا را تحت تأثیر قرار دهد و پیامدهای گسترده‌ای برای تنوع زیستی و جوامع انسانی داشته باشد.

در این میان، نقش جوامع محلی، دهیاران و شوراهای اسلامی روستاها بسیار حائز اهمیت است. حفاظت از دریای خزر تنها بر عهده دستگاه‌های اجرایی نیست و مشارکت مردم نقش تعیین‌کننده‌ای در موفقیت برنامه‌های حفاظتی دارد. دهیاران و شوراها می‌توانند با اجرای برنامه‌های آموزشی، فرهنگ‌سازی در زمینه مدیریت پسماند، جلوگیری از آلودگی منابع آب، مشارکت در پاکسازی سواحل و حمایت از فعالیت‌های محیط زیستی، سهم مهمی در حفاظت از این سرمایه ملی ایفا کنند.

همچنین آگاه‌سازی کشاورزان درباره مصرف بهینه کودها و سموم، تشویق جوامع محلی به حفظ تالاب‌ها و رودخانه‌ها و همکاری با سازمان‌های مسئول در اجرای طرح‌های حفاظتی می‌تواند به کاهش فشارهای وارده بر اکوسیستم دریای خزر کمک کند. روز ملی دریای خزر فرصتی است تا بیش از گذشته به اهمیت این پهنه آبی ارزشمند توجه کنیم. حفظ دریای خزر تنها به معنای حفاظت از یک منبع طبیعی نیست، بلکه تضمین‌کننده سلامت محیط زیست، پایداری اقتصادی، امنیت غذایی و رفاه نسل‌های آینده است. امروز بیش از هر زمان دیگری نیازمند همکاری و مشارکت همگانی برای حفاظت از دریای خزر هستیم. اگر بتوانیم این اکوسیستم ارزشمند را سالم و پویا حفظ کنیم، نه تنها از میراث طبیعی کشور پاسداری کرده‌ایم، بلکه آینده‌ای پایدارتر برای فرزندان خود رقم خواهیم زد. دریای خزر سرمایه‌ای ملی و میراثی مشترک است که حفاظت از آن وظیفه همه ماست.

اسکن کنید

URPC.IR

ویژه کارکنان دهیاری‌ها و شوراهای اسلامی شهر و روستا

فرایند سرمایه‌گذاری در دهیاری

با عنایت به مراحل ذکرشده فوق، دهیاری‌ها به‌منظور تأمین مالی و سرمایه‌گذاری می‌بایست بر اساس آئین‌نامه مالی ماده ۱ قانون درآمد پایدار شهرداری‌ها و دهیاری‌ها عمل نمایند که اصلاحیه آئین‌نامه مذکور در سال ۱۴۰۳ ابلاغ شده است و در فصل آیین‌نامه‌ها این کتاب به‌طور کامل آئین‌نامه ذکرشده است.

در آئین‌نامه مالی ماده ۱ قانون درآمد پایدار، واحدی در حوزه دهیاری‌ها برای انجام اهم وظایف سرمایه‌گذاری در هر بخش‌داری پیش‌بینی شده به نام "کمیته فنی و بازرگانی سرمایه‌گذاری و مشارکت دهیاری‌ها" که در هر بخش‌داری تشکیل می‌گردد وظیفه ارزیابی فنی بازرگانی پیشنهادهای تأمین مالی و سرمایه‌گذاری دهیاریهای بخش موردنظر را بر عهده دارد. همچنین وظیفه تدوین الگوی مالی سرمایه‌گذاری همراه با پیش‌بینی مشوق‌های مربوط قبل از مناقصه/مزایده سرمایه‌گذاری را بر عهده دارد.

لذا به‌منظور شفاف‌سازی کل فرآیند اشاره‌شده در این فصل و با توجه به وظایف کمیته فنی بازرگانی، در قالب فلوچارت، تفکیک وظایف هر بخش و فرآیند سرمایه‌گذاری در دهیاری به شرح ذیل بیان می‌گردد.

انعقاد قرارداد و اجرای پروژه

پس از طی فرآیند فراخوان، مزایده یا مناقصه یا ترک تشریفات و احراز صلاحیت و انتخاب سرمایه‌گذار، عقد قرارداد با سرمایه‌گذار توسط دهیاری انجام می‌پذیرد که با توجه به تجارب گذشته قراردادهای منعقد، پیشنهاد می‌گردد دهیاری، متن قرارداد را با مشورت حقوقی از طریق کارشناس حقوقی بخش‌داری تدوین نماید تا در زمان اجرای پروژه، با مشکلات حقوقی و اختلاف با سرمایه‌گذار مواجه نشود.

با شروع اجرای پروژه، نظارت از ابتدا تا پایان مدت قرارداد پروژه، توسط دهیاری صورت خواهد پذیرفت و در پایان پروژه نیز تحلیل پروژه شامل ارزیابی عملکرد سرمایه‌گذاری و میزان دستیابی به اهداف می‌بایست توسط دهیاری صورت پذیرد.

فرآیند سرمایه گذاری در دهیاری

